

Socialdepartementet

Remissvar gällande Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans (SOU 2023:9)

Ert diarienummer: S2023/00990

Förvaltningsrätten i Linköping har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Ett statligt huvudmannaskap

Förvaltningsrätten tillstyrker, av de skäl som framgår av utredningen, att huvudmannaskapet för personlig assistans i sin helhet förs över till staten.

Kvalifikation för personlig assistans

I utredningen framförs kloka överväganden och förvaltningsrätten kan se fördelar med de alternativa förslag som lagts fram. Konsekvenserna av en förändrad kvalifikation är dock svåröverskådliga. En förändrad kvalifikation skulle vara svår att förena med förslaget i övrigt och kräver ytterligare utredning och överväganden. Förvaltningsrätten har således ingen erinran mot det nu aktuella förslaget.

God kvalitet i personlig assistans

Förvaltningsrätten anser att den föreslagna bestämmelsen i 6 § fjärde stycket LSS utifrån sin ordalydelse synes innebära en utvidgning av enskildas bestämmanderätt, liksom en begränsning av vad som avses med kvalitet i lagens mening (jfr första och fjärde styckena). Utifrån de konsekvenser (jfr de föreslagna 26 j och k §§ LSS) det kan medföra

om enskilda i praktiken inte får denna bestämmanderätt (exempelvis mot bakgrund av de schemalägningsproblem som ofta uppstår i och med att assistansersättningen i huvudsak beviljas för aktiv tid) anser förvaltningsrätten att fortsatta överväganden av bestämmelsens formulering är nödvändiga. Det kan också övervägas om kvalitetsbegreppet lämpligen ska definieras i lag eller annan författning.

Överföring av kommunala beslut

Att alla kommunala beslut utan omprövning ska gälla tills vidare efter överföring motverkar syftet med likvärdighet. Förvaltningsrätten bedömer att de möjligheter till omprövning som framgår av den föreslagna lagtexten också är otillräckliga för att begränsa antalet felaktiga utbetalningar. Förvaltningsrätten anser därför att reglerna för omprövning behöver ses över – oavsett om det sker genom ett återinförande av den så kallade tvåårsomprövningen eller genom en särskild reglering i övergångsbestämmelserna.

Förvaltningsrätten noterar också att den föreslagna formuleringen i 9 p i övergångsbestämmelserna till SFB inte överensstämmer med 110 kap. 52 § SFB. Den föreslagna bestämmelsen är till synes vidare vad gäller vilken krets av personer som kan ha lämnat uppgifter, men några sådana överväganden har inte redovisats. Begreppet ”ska lämna” i den föreslagna bestämmelsen indikerar snarast att endast uppgifter från personer med fullmakt att agera ombud ska beaktas. Om tanken är att bestämmelsen ska träffa en vidare krets av uppgiftslämnare än så, kan det övervägas om formuleringen ska ändras till ”har lämnat”.

Vad gäller vilka beslut som ska överföras, är det något oklart om gällande beslut som inte har fått laga kraft ska föras över. Utifrån formuleringen i 5 p i övergångsbestämmelserna till LSS framstår det som om beslut fattade före den 1 januari 2026 men som inte har vunnit laga kraft ska överföras, eftersom besluten gäller omedelbart (27 §

LSS). Om ett sådant kommunalt beslut överklagas till förvaltningsdomstol men sedan överförs till Försäkringskassan, skulle det kunna innebära att målet ska skrivas av, eftersom det kommunala beslutet i och med överföringen har upphört att gälla. Detta stämmer dock inte överens med vad som i övrigt anges i utredningen om vilka beslut som ska föras över (jfr exempelvis s. 267). Det kan också noteras att kommunerna ofta inte delger sina beslut. Förvaltningsrätten anser att det behöver förtydligas i den fortsatta beredningen vad som avses.

Enligt förslaget är det kommunens uppgift att anmäla ett beslut till Försäkringskassan. En anmälare faller utanför det normala partsbegreppet, men kan under vissa förutsättningar ges partsställning hos beslutsmyndigheten. I utredningen finns vissa översiktliga uttalanden om överklagbarhet, men det finns inga närmare överväganden om partsställningen i ärendet hos Försäkringskassan eller några analyser av kommunernas eventuella klagorätt. Eftersom det inte framstår som uppenbart hur frågor om partsställning och klagorätt ska hanteras hos Försäkringskassan eller förvaltningsdomstolarna, vore det önskvärt om dessa frågor berördes i den fortsatta beredningen.

Konsekvensanalys

Förvaltningsrätten anser att de analyser som gjorts beträffande förslagets påverkan på förvaltningsdomstolarna är väl underbyggda och har ingen erinran mot utredningens slutsatser i denna del.

Mats Edsgården

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Mats Edsgården efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Johan Molde samt de föredragande juristerna Malin Hammarsten, Isabella Lejdborg och Marie Wickström.